

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Miquel Ferrà a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/miquel-ferra> >

Miquel Ferrà

Miquel Ramon Ferrà i Juan Isabel Graña

Poeta, crític i bibliotecari. Fill de Bartomeu Ferrà i Perelló, mestre d'obres i destacat literat de la Renaixença mallorquina. Cursà els estudis de dret (1905) i Filosofia i

Lletres (1909) a la Universitat de Barcelona. El seu període de formació coincideix amb les acaballes del [Modernisme](#) i amb el període de puixança del [Noucentisme](#), amb el qual s'identifica ideològicament i estèticament. Estableix unes importants relacions d'amistat amb els principals protagonistes del moviment ([Josep Carner](#), [Jaume Bofill i Mates](#), Rafael Masó, López Picó), i unes fructíferes relacions amb polítics i intel·lectuals destacats de la Catalunya del moment (Prat de la Riba, Francesc Cambó, Lluís Nicolau d'Oliver). El jove Ferrà es mou, doncs, amb facilitat en l'ambient catòlic i catalanista del Noucentisme català.

El primer èxit literari de Ferrà es produeix en els [Jocs Florals](#) de Barcelona de 1904, en què guanya l'Englantina amb un poema titulat "Cisma", que havia estat enviat als Jocs, sense el seu coneixement, per [Miquel Costa i Llobera](#), primer mentor literari del jove Ferrà, que sempre més es congratulà d'haver "descobert el nou poeta". D'aquesta època data, també, l'inici d'una intensa relació d'amistat amb l'escriptora [Maria-Antònia Salvà](#), de la qual se'n conserva un prolífic epistolari. Aquest èxit l'estimula i comença a projectar la revista literària *Mitjorn* (1906-1907), de la qual en serà el director, i que esdevindrà una plataforma per als joves poetes mallorquins i, alhora, un element d'expansió per al moviment literari català liderat per [Josep Carner](#).

El 1909, en morir Mateu Obrador i Benàssar, Ferrà el substitueix en la direcció de la Comissió Editora de les Obres de [Ramon Llull](#) i prepara, conjuntament amb mossèn Salvador Galmés, l'edició del *Llibre de Blanquerna* (1914).

El 1911 ingressa en el cos facultatiu d'arxivers, bibliotecaris i arqueòlegs de l'Estat, i és destinat a Gijón, on romandrà fins al 1913, data en què passa a ocupar una plaça de bibliotecari a la Biblioteca Universitària de Barcelona. Miquel Ferrà viu activament entre la intel·lectualitat catalana de l'època, assisteix a tertúlies i col·labora en la premsa barcelonina (*La Veu de Catalunya*, *La Revista*, *D'ací d'Allà*, etc.), sempre, però, fent-la compatible amb els seus interessos mallorquins. Així, durant aquests anys, continua treballant en les obres lul·lianes, pronuncia diverses conferències a Mallorca ("La ciutat qui se'n va", el 1912; "[Ramon Llull](#), valor universal", el 1915), crea la Lliga d'Amics de l'Art (1913), col·labora a la premsa mallorquina (*La Almudaina*, *La Última Hora*, *El Correo de Mallorca*, etc.) i, seguint el model català de la *ciutat-ideal*, inicia una campanya periodística des del setmanari *Sóller*, amagat darrera del pseudònim *Alanís de la Lluna*, amb l'objectiu de bastir la ciutat ideal dels mallorquins. Són els anys de màxima identificació amb el [Noucentisme](#) català, especialment quant a l'aspecte cívicoideològic.

En anys successius es va consolidant un nou grup d'intel·lectuals mallorquins, posteriorment conegut com a *Generació de 1917*, del qual Ferrà esdevindrà el líder indiscutible. Són joves, majoritàriament formats a la universitat de Barcelona però que, a diferència de les generacions que els precedeixen, retornen a Mallorca i s'incorporen a la vida illenca (Joan Pons, [Guillem Colom](#), Guillem Forteza,

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Miquel Ferrà a LletreA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/miquel-ferra> >

[Miquel Forteza](#), Joan Ramis d'Ayreflor, Josep Sureda Blanes, Bartomeu Ferrà, Joan Estelrich, Maria Mayol i Maria Verger, entre d'altres). La majoria d'ells havia viscut l'esplendor de les institucions noucentistes (la Mancomunitat de Catalunya, l'Institut d'Estudis Catalans, l'Escola de Bibliotecàries, etc) en el seu període barceloní, havien conviscut amb l'esclat del nacionalisme catalanista i se sentien part integrant de la nació catalana. Al capdavant d'aquest grup, Miquel Ferrà es converteix en un element decisiu en el procés de conscienciació nacional dels joves mallorquins, pel seu catalanisme convençut i la superació de la mentalitat regional. De Barcelona estant, o bé en períodes vacacionals i viatges curts, Ferrà esdevé l'introduïdor dels nous corrents artístics que s'imposen al Principat, un dels principals interlocutors entre Mallorca i Catalunya, i l'ànima de les empreses literàries del grup de poetes que s'està gestant, de manera paral·lela i com a part integrant del grup d'intel·lectuals de la generació de 1917; els poetes de l'Escola Mallorquina.

Al llarg d'aquests anys Ferrà és un membre actiu de l'entitat pancatalanista Nostra Parla (1916-1924), del Centre Regionalista de Mallorca i del seu portaveu, el setmanari *La Veu de Mallorca*, (1917-1919), fets ambdós a imatge i semblança dels homònims catalans, la Lliga Regionalista i *La Veu de Catalunya*, amb els quals estan directament relacionats. Però són també, i sobretot, anys decisius per a la concreció estètica de l'Escola Mallorquina, abordada des de les principals publicacions literàries del grup liderat per Ferrà, el *Correu de les Lletres de Mallorca* (1920-1922), l'*Almanac de les Lletres* (1921-1936) i *La Nostra Terra* (1928-1936), des de les quals es defensava una estètica literària, ja en decadència entre els poetes catalans, però que pretenia fugir dels nous corrents estètics que imperaven al Principat amb la irrupció dels poetes postsimbolistes i dels moviments d'avantguarda, envers els quals Ferrà mantingué sempre una posició combativa, i fins una manifesta incomprensió.

La imatge pública de Miquel Ferrà evoluciona fins a convertir-se en una autoritat en el món cultural mallorquí, preferentment de manera velada, sense una notorietat manifesta, però amb actuacions puntualment significatives que han quedat consagrades en escrits com l'*Apologia de Quadrado escrita por encargo de la Excm. Diputación Balear en el centenario de su nacimiento* (1919), *La nostra fe literària* (1921) -article aparegut al *Correu de les Lletres*-, o la conferència pronunciada a l'Associació per la Cultura de Mallorca l'Ideal mallorquí (1925).

I, tanmateix, Miquel Ferrà fou un home íntimament lligat a la Catalunya del nou-cents, com demostra la seva participació en el comitè de creació de la Residència d'Estudiants de Catalunya, que ell mateix dirigirà des de la seva creació, el 1921, fins a 1936, en què es trasllada definitivament a Mallorca. Aquesta activitat posa de relleu el mestratge del poeta mallorquí, més enllà dels límits de la seva illa natal, acollint i assessorant als joves estudiants catalans, mallorquins o estrangers, que s'hostejaven a la residència, i entre els quals es comptaven des de [Bartomeu Rosselló Pòrcel](#) i Antoni M. Sbert, fins a Joaquim Carreras i Artau i Pierre Vilar.

La intensa vida intel·lectual de Ferrà es compagina amb la seva faceta d'escriptor, per a la qual la data de 1917 és també un any decisiu, perquè finalment aplega en un primer poemari una part de la seva obra poètica, fins al moment esparsa en publicacions periòdiques. El primer recull, *Cançó d'ahir*, arriba al públic de manera tardana, com el mateix autor reconeix ("Tardanament don al garbell del temps aquests poemes, flor efímera d'una època en pocs anys allunyada"), però, té una bona rebuda per part de la crítica catalana i mallorquina, i l'èxit contribueix, en part, a què en un espai de temps relativament breu, l'autor doni a impremta dos nous llibres de poemes, *La Rosada* (1919) i *Les muses amigues* (1920), aquest darrer un aplec de traduccions d'altres poetes com Theophile Gautier, Verlaine, Carducci, Verhaeren, Jean Moréas, Leopardi, Goethe, Verlaine, Darío, Maeterlinck o Mistral.

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Miquel Ferrà a LletRA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/miquel-ferra> >

A *mig camí* (1926) de la seva vida, Ferrà decideix recollir en un únic volum els reculls anteriors, i ampliar-lo amb algunes composicions noves. Aquest nou poemari, més els sonets dedicats a la mort de la seva mare, *Mater Amabilis* (1943), i altres poemes aplegats pòstumament, són el llegat poètic de Ferrà, recollit pel seu íntim amic Joan Pons en el volum de *Poesies completes* (1962). Com a poeta Miquel Ferrà no fou un innovador, la seva obra es complau en la recreació de l'exercici formal i sotmet la seva poètica a una depuració estricta, seguint l'estètica dels grans poetes mallorquins que el precedeixen. Recull la contenció romàntica del [Costa](#) primerenc i la vesteix amb la serenitat patrícia de l'[Alcover](#) madur, i de la fusió de l'herència dels mestres amb el geni propi en resulta la seva fórmula original, una poesia que destil·la un hàbit de tendresa que no li permet culminar el to elegíac, a l'estil alcoverià, i que deriva cap a una sensualitat emotiva que es conforma en l'evocació; el poema "Jardí tancat" n'és una mostra representativa, i un dels punts àlgids de l'obra ferratiana.

Miquel Ferrà consagrà la seva vida a l'ideal cívic i estètic que defensà íntegrament, posicionant-se al costat de la República fins a les darreres conseqüències, que el dugueren a patir l'exili interior dels anys de la postguerra, replegat sobre ell mateix, a l'empara dels vells carrerons de la ciutat vella de Palma, entre la Biblioteca Provincial i la seva casa de la Costa de Can Muntaner, on morí el 1947 de manera prematura, deixant un buit considerable entre els intel·lectuals d'una cultura catalana dividida i condemnada a la clandestinitat.

Copyright text © 2002 Isabel Graña

Miquel Ferrà, un "retrat de passaport" per Josep PlaUn dia que estudiava a la facultat de Dret, cansat una mica de la remor dels patis, dels llibres de text i del cretinisme de l'ambient, vaig pujar a la biblioteca de la Universitat. (...)

La tauleta de la tarima del fons era ocupada pel bibliotecari Miquel Ferrà. Coneixia la figura d'aquell senyor per haver-lo vist altres vegades amb [Josep Carner](#), Nicolau d'Olwer i Jordi Rubió en diversos indrets de la ciutat. La cara no l'acompanyava gaire. Té cara d'hospiciano -solia dir [Sagarra](#). Tenia una calvície prematura, una gran miopia en els ulls, el nas xato i un sotanàs molt ample. Amb aquests ingredients, la morenor clara de la pell i una certa badoqueria produïda -sostpito- per les seves absències poètiques, el feien semblar un mestís del Carib en camí d'esdevenir blanc. Però era una excel·lent persona, la bondat li traspuaava per tot arreu i el seu aspecte malhumorat quasi resultava purament extern. (...)

Com la seva literatura, Ferrà produïa també la impressió d'un home fibrós i sec. Era eixut de paraules. Havia tingut vel·leitats esportives distingides. Es veia a simple vista que havia viscut sempre en pensions decents, honestes, netes i discretes. Es mantingué solter durant molts anys, tot i que probablement estigué enamorat sempre. "És un enamorat que no remata", solia dir Nicolau amb la seva fina veueta, lleugerament esquerpada i primeta. Tot el que sabia ho sabia perfectament. Les seves traduccions són admirables. Entre aquest bé de Déu de folls que poble la terra, Ferrà era capaç de produir adhesions. De passions, crec que en provocà menys. Sempre es mantingué una mica allunyat i marginal a les coses d'aquest món -excepte quan es tractà de les coses de Mallorca, que veié sempre amb un lúcid i raonable apassionament. En tot cas, les persones que tingueren la sort de tenir-lo com a amic en quedaren molt satisfetes. Fou una gran persona, socialment tímida, d'una ironia imperceptible, d'un tracte higienitzat i salubre. Els seus amics l'estimaven sempre i no pas com se solen estimar els solters, sinó com els amics autèntics.

En la poesia de Ferrà hi ha una gairebé permanent obsessió de l'aigua, de la pluja, dels cels grisos, del mal temps, dels núvols, del fred. És un poeta de tardor i d'hivern. L'estiu "de l'estèril llanguiment,

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Miquel Ferrà a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/miquel-ferra> >

en què s'aclucà l'ànima cansada" no fou pas el seu temps. En canvi, la tristesa i el desconhort són vida, perquè la tardor, la crua tardor, fa germinar en la terra les ocultes llavors. I, així, Ferrà, poeta d'un país assolellat, és un enamorat del mal temps, no solament perquè li agrada, sinó perquè és el símbol d'una ascensió cap a la puresa que ell considera la més alta funció de la vida. La puresa és la paraula que sovinteja més en la seva obra.

La poesia tardoral i hivernal de Ferrà és, doncs, molt distingida -no solament quan conté una descripció del món exterior, sinó quan esdevé un símbol del dolor i de la vida pura i elevada. És una poesia esquemàtica, nua, treballada, escrita sense el mínim moment d'abandó, perfectament deliberada, posant les coses en el seu lloc precís. (...)

Pero seria un error creure que Ferrà fou un poeta exclusivament tardoral. Sovint utilitzà els elements estrictament meridionals, que al servei de la seva sensibilitat li donaren un gran rendiment. Aquest fet és especialment visible en una poesia titulada "L'alta remor dels pins", en la qual el to elegíac és de la millor vena. La remor que fan els pins -sensacional fenomen del coster mediterrani- és utilitzada sàviament fins a l'extrem d'haver contribuït a crear un dels més excel·lents resultats poètics de l'elegia mallorquina. Aquesta és la poesia:

L'alta remor dels pins en el serè migdia

per sobre un mar de llum, s'enduu mon pensament

cap a la terra d'on mon camí partia,

al càndid paradís del pobre cor dolent.

En hores estivals, de blanca poesia,

quantes vegades, dins l'atzur incandescent,

l'alta remor dels pins en el serè migdia

bressà de ma infantesa el clar encantament!

Avui, bressa només més buides enyorances,

s'emporta el meu dolor damunt les ones manses,

s'eixampla i el difon pel blau infinit.

I un bàlsam immortal, en la ferida oberta,

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Miquel Ferrà a LletreA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletre.uoc.edu/ca/autor/miquel-ferra> >

vessa del cel, en tant que l'ànima desperta

s'adorm en la cançó del temps i de l'oblit.

Josep Pla, "El poeta Miquel Ferrà, bibliotecari", dins *Retrats de passaport* (Barcelona, Destino)

N'han dit...Es tracta, per tant, d'una obra molt reduïda; però, tant com reduïda, depurada i uniforme en qualitat. Així com la poesia de [Maria Antònia Salvà](#) és feta d'alts i baixos i no és difícil triar-ne els poemes que mereixen perdurar, a la d'en Ferrà aquesta selecció seria molt compromesa, perquè tots els poemes mantenen un nivell qualitatiu rectilini, i tots ells denoten idèntiques virtuts i idèntiques limitacions. No és arriscat afirmar que, pertanyent tots dos a una mateixa línia i partint de les mateixes directius estètiques, en Ferrà es troba en el pol oposat a na Maria Antònia. Tot allò que la poesia d'aquesta té d'intuïtiu, ho té la d'en Ferrà d'elaboració intel·lectual. És una poesia, la seva, on el to menor, tan característic de l'Escola Mallorquina, ha estat duit a les darreres conseqüències d'una manera del tot conscient i sota una severa vigilància. En Ferrà elimina dels seus versos tota possible estridència, tot rastre de passió vehement i incontrolada. "La passió em fa mal", assegura en un poema.

Josep M. Llompart, *Els nostres escriptors* (Palma de Mallorca, Moll, 1996) Miquel Ferrà sorgí a la palestra literària en un clima i un moment gloriosos de les lletres mallorquines i catalanes: el moment apoteòsic del [Miquel Costa](#) de les *Horacianes* (1906), seguit de prop per la publicació de *Cap al tard* de [Joan Alcover](#) (1909). La producció poètica del nostre amic, no recollida, i encara sols parcialment, en llibre fins a *Cançó d'ahir* (1917) és contemporània i corre sincronitzada amb la dels primers llibres de [Maria Antònia Salvà](#) (1906) i de Llorenç Riber (1911), noms amb els quals forma la terna immediata i en bona part contemporània d'aquells dos gran mestres; dels quals no poden tanmateix ésser considerats de cap manera com a simples epígons o seguidors, perquè cada un d'ells aporta notes prou personals, prou altes i definides, singulars i concretes. El que cal és destriar i posar ben bé de relleu els elements halògens que cada un d'ells afegeix al fons comú, per mantenir la frescor i la sal d'allò que era ja aleshores, perquè venia de més enrera -i que potser no haurà estat ja mai més amb tanta formalitat i puresa-, l'anomenada Escola Mallorquina.

Joan Pons i Marquès, pròleg a *Miquel Ferrà, Poesies completes* (Barcelona, Selecta, 1962)[Miquel Ferrà vist per Pierre Vilar, estudiant i tot just arribat a Barcelona]

A l'estació de Barcelona hom podia triar encara entre fiacre i taxi. Vaig prendre el fiacre, i vaig fer bé. Perquè la lenta pujada des de l'estació de França fins al carrer gran de Gràcia em va fascinar. Els parcs, els grans carrers, les cruïlles harmonioses. La Residència d'Estudiants on tenia reservada una plaça, estava al carrer Rios Rosas. Jo ho ignorava tot sobre el personatge, i em creia que es tractava d'un nom de riu. A la residència em va donar la benvinguda un home que sabia unir l'escalfor més gran a la reserva més tranquil·litzadora. Era Miquel Ferrà, el poeta mallorquí, que havia de tenir un paper important en la meua iniciació en Catalunya i que no vaig perdre mai de vista fins al dia que Hermínia Duran em va explicar que havia volgut acollir la seva mort amb música de Bach. Miquel Ferrà em va ensenyar la casa a partir de la terrassa, des d'on Barcelona apareixia tota sencera, entre el Tibidabo i el mar. A l'acte em vaig sentir conquerit. I vaig saber que sentiria una gran passió per aquella ciutat.

Pierre Vilar, *Pensar històricament* (València, 3i4, 1995)

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Miquel Ferra a Lletra, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autor/miquel-ferra> >

Tast de textos

Text

 TXT: Dos poemes de l'autor

Dos poemes de l'autor

https://lletra.uoc.edu/anterior/noms/mferra/html_especials/mferraaltres.html

Biobibliografia

Biografia

 WEB: A la Viquipèdia

Nota biogràfica al web de l'enciclopèdia lliure.

http://ca.wikipedia.org/wiki/Miquel_Ferrà_i_Juan

Bibliografia

 WEB: Què hi ha a la Biblioteca de Catalunya

http://cataleg.bnc.cat/search*cat/?searchtype=a&searcharg=Ferr%C3%A0+Miquel+1885&sortdropdown=-&searchscope=13&searchscope2=13&SORT=D

 WEB: Què hi ha a les biblioteques universitàries catalanes (CCUC)

http://ccuc.cbuc.cat/search*cat/a?SEARCH=Ferr%C3%A0+Miquel+1885&sortdropdown=-&searchscope=23

 WEB: Què hi ha a les biblioteques públiques

<http://argus.biblioteques.gencat.cat/iii/encore/search/C|SFerr%C3%A0+Miquel|Orightresult|U1?lang=cat&suite=pearl>

 WEB: Articles de l'autor (Traces)

<http://traces.uab.cat/search?f=author&p=Ferr%C3%A0%20Miquel%20&sc=1&ln=ca>

 WEB: Articles sobre l'autor (Traces)

http://traces.uab.cat/search?ln=ca&p=Ferr%C3%A0%2C+Miquel&f=keyword&action_search=Cerca&c=Traces+%3A+base+de+dades+de+llengua+i+literatura+catalanes&sf=&so=d&rm=&rg=10&sc=1&of=hb

Comentaris sobre l'autor

Crítica

 WEB: Rèplica en la postguerra

Mag Poesia reproduïx un poema de l'autor declinant d'afiliar-se a Falange Española.

<http://www.mallorcaweb.com/mag-teatre/poemessolts2/ferra.html>

 WEB: "Jardí tancat"

Comentari d'un fragment d'aquest poema de Ferrà cantat per Maria del Mar Bonet.

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Miquel Ferra a Lletres, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletres.uoc.edu/ca/autor/miquel-ferra> >

<http://www.bonet.amics.pccc.8m.net/metafora.html>

WEB: Jardins de Raixa

El poema "Jardí tancat" de Ferrà figura en aquesta pàgina amb lletres cantades per M. del Mar Bonet.

<http://www.raixa.galeon.com/>

WEB: Literatura mallorquina

Text de la GEC que presenta de forma molt sintètica la literatura de l'illa.

<http://www.xtec.es/~Irius1/alcover/contextbaix.htm>
